

Sosiaali- ja terveystieteiden valtiokunta
StV@eduskunta.fi
Sanna Pekkarinen
sanna.pekkariinen@eduskunta.fi

Lausuntopyyntö 4.3.2020

HE 4/2020 laiksi ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluista annetun lain muuttamisesta

Hallitus esittää hoitajamitoituksen laatusuosituksen nostamista 0,5:stä 0,7:ään. Ammatillisen koulutuksen järjestäjät ovat valmiita vastaamaan hoitajamitoituksesta ja väestön ikääntymisestä aiheutuvaan koulutushaasteeseen. Ammattiosaamisen kehittämissyhdystys AMKE on kuitenkin huolissaan hakijoiden riittävyydestä eri alojen työvoimatarpeisiin. Ongelman ratkaiseminen edellyttää riittävää hoiva-alan vetovoimaa ja koulutuksen rahoitusta.

Vetovoima

Sosiaali- ja terveysalan perustutkintoa eli lähihoitajakoulutusta opiskeli tilastopalvelu Vipusen mukaan vuonna 2018 n. 39 500 henkilöä. Määrä vastaa n. 12 prosenttia kaikista 323 000:sta ammatillisen koulutuksen opiskelijasta. Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) arvion mukaan tarvitaan 5 000 uutta lähihoitajaopiskelijaa hoitajamitoituksen nostamiseen.

AMKE on huolissaan koulutettavien riittävyydestä kaikille työvoimapolu-aloille. Teknologiateollisuus ry on arvioinut vuonna 2018 osaajatarveselvityksessään, että ammatillisesta koulutuksesta valmistuneiden määrä tulisi yli kaksinkertaistaa, jotta alan työvoimatarpeeseen voitaisiin vastata. Myös hotelli- ja ravintola-alalla sekä kiinteistö- ja puhdistuspalvelualalla on merkittävä osaajapolu ympäri Suomea.

Lähihoitajakoulutuksen vetovoima on edelleen kohtuullisen hyvä, mutta viime vuosina hakijamäärät ovat olleet laskusuunnassa. Hoiva-alan kielteiset uutiset ovat heikentäneet toimialan vetovoimaa. Tämä vaikeuttaa entisestään kohtaanto-ongelmien ratkaisemista. Pedagogisesti pätevien opettajien saatavuus on hyvä.

OKM:n suunnitelmat kategorisesti rajoittaa sosiaali- ja terveysalan koulutusta erityisen tuen ja vaativan erityisen tuen opiskelijoille ovat sekä työllisyystavoitteen että yksilöiden tasa-arvon vastaisia. Sosiaali- ja terveysalan koulutuksissa on jo terveydentilavaatimukset, ja viime kädessä SORA-lainsäädäntö mahdollistaa puuttumisen soveltumattomuusongelmiin toimia alalla.

Väestömuutos

Väestön ikääntymisen myötä lisääntyvä hoivan tarve yhdistettynä pienentyviin ikäluokkiin haastaa yhteiskuntarakennetta. Kilpailu kasvaa eri toimialojen vetovoimasta. Ammattibarometrin (syksy 2019) mukaan lähihoitajista on pulaa lähes kaikkialla Suomessa. Ikääntyminen ja muuttoliike vaikeuttavat tilannetta erityisesti Itä- ja Pohjois-Suomessa.

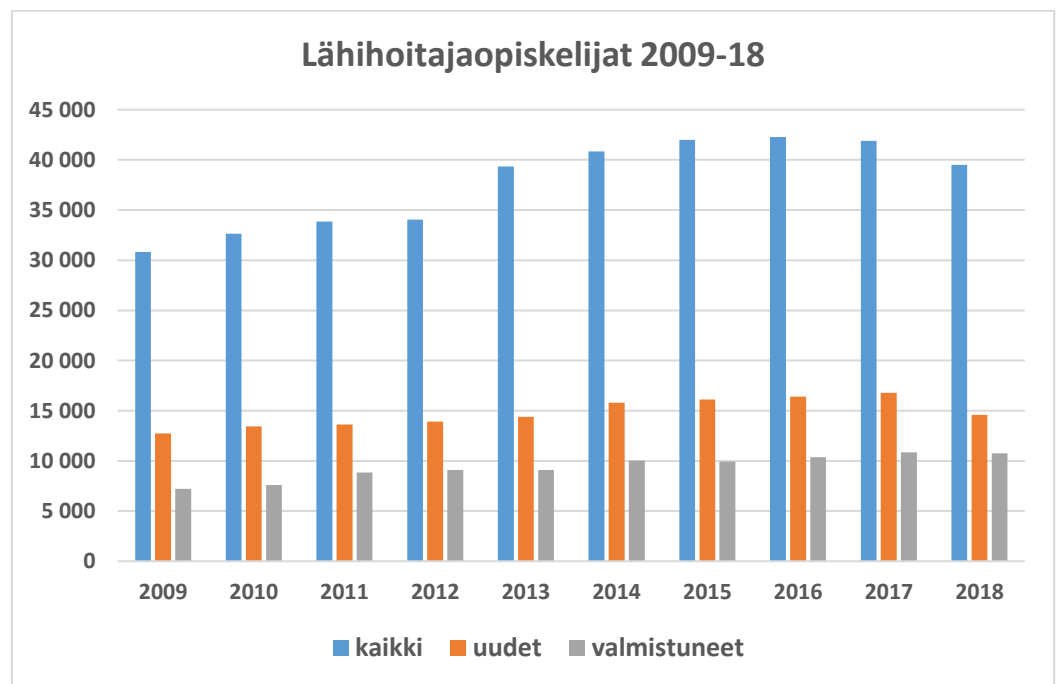
Vuonna 2019 peruskoulun päättävästä ikäluokasta 58 prosenttia hakeutui lukioon, pääkaupunkiseudulla jopa kolme neljästä. Ammatillisen koulutuksen ensisijaisten hakijoiden määrä yhteishaussa on laskenut vuosina 2014–19 yli neljänneksen. Uusista lähihoitajaopiskelijoista noin 70 prosenttia hakeutuu jatkuvan haun kautta, ja yhteishaun osuus on reilu neljännes.

Työperäinen maahanmuutto

Työvoimatarpeeseen vastaamiseksi tarvitaan myös koulutus- ja työperäistä maahanmuuttoa. Riittävän kielitaidon varmistaminen edellyttää, että vieraskieliset opiskelijat saavat tehostettua tukea kielen oppimiseen. Kuten yleissivistävässä (esim. S2-tuki takia) koulutuksessa, myös ammatillisen koulutuksen tulisi saada korvausta vieraskielisten koulutuksesta. Nykyisin jo lähes joka kymmenes opiskelija on vieraskielinen.

Hoiva-avustajat

Hoiva-avustajakoulutus muodostuu lähihoitajakoulutuksen tutkinnon osista, eikä se ole itsenäinen tutkinto. AMKE pitää erittäin hyvänä hallituksen esitystä vakiinnuttaa hoiva-avustajat osaksi hoitajamitoituksen mukaista henkilöstörakennetta. Hoiva-avustajakoulutus on nopea tapa kouluttaa työntekijöitä markkinoille ja sen pohjalta voi kouluttautua lähihoitajaksi työnsä ohessa oppisopimuksella.

Ystävällisesti,

Veli-Matti Lamppu
toimitusjohtaja

Saku Lehtinen
asiantuntija

Lisätiedot

asiantuntija, Saku Lehtinen, 040 041 2057, saku.lehtinen@amke.fi